

Tropenmuseum

'KUNST VAN OVERLEVEN' EN HET CULTUURHUIZEN PROJECT

Waarom de tentoonstelling

Het Tropenmuseum doet al vele jaren samenwerkingsprojecten in Suriname. In 2006 ontstond het idee, op initiatief van beeldend kunstenaar en tentoonstellingsmaker Felix de Rooy, om een tentoonstelling te maken rondom de prachtige Marron collectie. Marrons zijn de nakomelingen van Afrikanen die onder dwang naar Suriname zijn verscheept, maar daar op een gegeven moment aan de slavernij zijn ontsnapt. In het binnenland hebben zij een onafhankelijke, zeer Afrikaans aandoende nieuwe cultuur opgebouwd. Door wetenschappelijke expedities, schenkingen en verzamelprojecten heeft het Tropenmuseum in de loop der tijd een prachtige collectie opgebouwd met vooral houtsnijwerk, textiel en muziek van Marrons. Daar is voor de tentoonstelling ruim gebruik van gemaakt, evenals van de collectie van diverse gepassioneerde bruikleengevers. Tegelijk is er recent vele tientallen uren film geschoten in Suriname en elders om ook de niet-materiële cultuur van nu te kunnen laten zien en mensen over hun leven en alle veranderingen daarin aan het woord te laten.

Die tentoonstelling, Kunst van Overleven, Marroncultuur uit Suriname is namelijk opgezet rondom de vraag óf en vooral hóe een kleine cultuur overleeft in een globaliserende wereld. Die vraag kwam niet uit de lucht vallen, want enerzijds is het een gegeven dat inmiddels een meerderheid van Marrons niet meer in hun oorspronkelijk woongebied, het Surinaamse binnenland leeft. Zij zijn gemigreerd naar de stad, naar buurland Frans Guyana en naar Nederland. En al die migratie kan niet anders dan effect hebben op de oorspronkelijke cultuur. Anderzijds kreeg het Tropenmuseum in de loop van dit project steeds meer verzoeken vanuit het Surinaamse binnenland om behalve een tentoonstelling ook op een duurzame manier aandacht aan marroncultuur te willen geven.

Noodkreet

Met name traditionele Marron gezagsdragers lieten een soort noodkreet horen die inhield dat volgens hen hun cultuur & cultuuruitingen snel aan het verdwijnen zijn en dat er iets moet worden ondernomen om dat te stoppen. Het Tropenmuseum heeft deze noodkreet zeer serieus genomen en ziet het ook als deel van zijn beleid. Conservator Alex van Stipriaan: "We maken hier een tentoonstelling en genereren aandacht voor de cultuur van Marrons, maar dat kan niet anders dan tijdelijk zijn. Daarom moeten we proberen in Suriname mee te werken aan iets dat duurzaam is."

Duurzaamheid: cultuurhuizen

Van Stipriaan vervolgt: "Die duurzaamheid vinden we in het helpen opzetten in twee Marron hoofdplaatsen in het Surinaamse binnenland van wat wij cultuurhuizen zijn gaan noemen. Dit zijn culturele centra die zich vooral in de praktijk zullen gaan vormen, omdat het mensen uit de gemeenschappen zelf zijn die de projecten moeten trekken. In ieder geval zullen het centra zijn met een *museale functie*, waar dus Marron erfgoed bewaard en getoond kan worden. Tevens een *archief en/of bibliotheek functie*, omdat er ook nauwelijks mogelijkheden nog zijn om belangrijke documenten en kennisbronnen te bewaren en/of in te zien. Dat betekent dat al die boeken en rapporten en foto's en films die in de loop van meer dan een eeuw over Marrons zijn geproduceerd en zich veelal in Nederland bevinden daar ook, op z'n minst digitaal, beschikbaar worden gesteld, voor bezoekers, scholen en onderzoekers. Verder kunnen de cultuurhuizen *samenwerken met de culturele activiteiten van lokale radio en tv stations, scholen en dorpsverenigingen*. En ten slotte zullen het ook *toeristische trekpleisters* moeten worden waar de toenemende toeristenstroom meer te weten komt over de cultuur, geschiedenis en kunst van het gebied waar ze zich bevinden. Er zal dus op z'n minst ook een *horeca-achtig gedeelte* aan zitten."

Alles zal zoveel mogelijk lokaal en duurzaam geproduceerd moeten worden. Dat betekent dat dit project uiteindelijk ook geld moet opleveren, zodat het op den duur zichzelf kan bedruipen. *Het levert dus kennis, getrainde mensen en werkgelegenheid op*. Er is al veel voorbereidend werk verricht, de financiën zijn goed op weg en de verwachting is dat de daadwerkelijke start nog tijdens de loop van de tentoonstelling hier zal plaatsvinden.